

„Soms is het pielen met een splinter”

Het ruikt naar oud bij Kees Boutkan (36) en Herma Colly (25). In hun werkplaats in de Kapelstraat in het centrum van Bussum hangt de geur van krullen en zaagsel, van lijm en was. Bij Boutkan Meubelrestauraties, zoals hun ambachtelijk bedrijfje heet, wordt gezaagd en gebeiteld, geschaafd en gefineerd. Wij lappen geen oude meubels op, staat bijna verontwaardigd op een bordje in de etalage. „Het is hier soms pielen met een splinter”, zegt Colly.

BUSSUM

Kees Boutkan en Herma Colly komen net van een nationaal symposium in Het Veem in Amsterdam. Een dag met lezingen van experts. Over hout. Over wortelhout en naathout, houtdeterminatie en jaarringen en over zaagspooren en xilotheken - houten doosjes met houtmonsters.

INTERVIEW

door Jos Haagmans

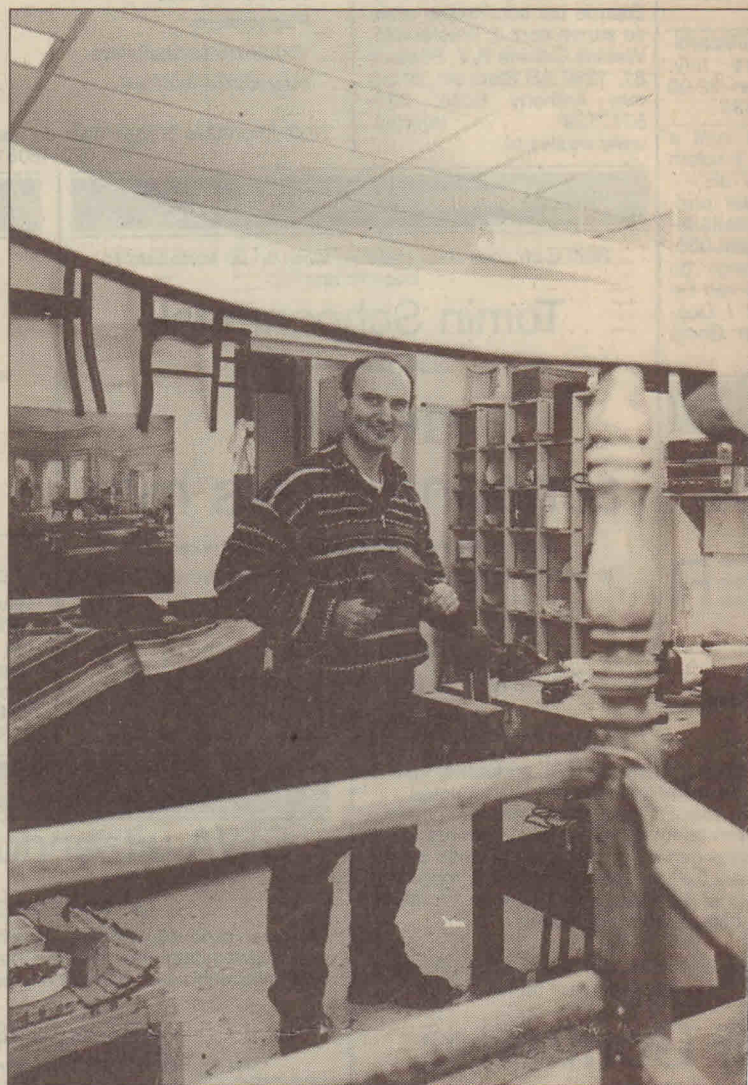
Het is immers niet zomaar wat, hun vak. Ze hebben allebei een opleiding achter de rug aan het Hout en Meubelcollege in Amsterdam. Twee jaar meubelmaken, twee jaar restaureren. „Dat meubelmaken, viel me heel erg tegen”, aldus Colly. „Daar leer je zelfs met mdf-platen werken, net dat geperste hout”, zegt ze met een gezicht dat boekdelen spreekt. En Boutkan vertelt over een antiquair, die een klep van een antieke secretaire verving 'door mdf'. „Verbieden!”, zegt hij. En een klant die een paneel van een antieke kast wilde laten vervangen door een spiegel werd heen gezonden. „Dat doen we dus absoluut niet”, zegt zij van haar kant. Waarmee de koers bepaald is. Restaureren is volgens Boutkan conserveren en zo weinig mogelijk van het oude vervangen. Maar, zo geven ze toe, je sluit best wel eens compromissen. „We werken niet voor musea, maar voor particulieren. Die komen met oude meubels die gebruikt worden,

die nog functioneel zijn”, zegt hij.

En dat is wat anders dan meubels die alleen maar voor de kijk zijn. Zo gebruiken ze heus ook wel een lint- en cirkelzaag en een frees. Voor de grote stukken. Maar ook uiterst fijn gereedschap. „Soms pielen je met een splinter”, zegt Colly

Voorwaarden

Het is bijvoorbeeld te zien aan de verbindingstukjes van stoelpoten. Daar hebben ze minieme stukjes hout in barsten en kieren gewerkt. Een scheefgetrokken paneel vertoont aan de achterkant een traliewerk van uitgefreesde en weer opgevulde houtstrippen. Tegen het verder scheeftrekken. „Hier kan dus kritiek op komen van onze vereniging”, pareert de dader, Boutkan, bij voorbaat. Hij doelt daarmee op de VeRes, de Belangen Vereniging Restauratoren Nederland, die strikte voorwaarden stelt aan het ambachtelijke werk. „Ik vind dat je je op plaatsen die niet direct te zien zijn, wat meer kunt veroorloven”, zegt hij. „Maar daar is discussie over”, geeft hij toe. Ach, eigenlijk zijn ze niet zo puristisch dat alles tot in details weer 'als vanouds' moet zijn. „Meubels hebben ook hun eigen geschiedenis”, is hun devies. Zo is er het beroemde bureau waarop Napoleon wijn heeft gemorst. Moet je zo'n vlek weghalen? En de brandplek van een sigaar van Churchill. Moet je die camoufleren? Nee dus, vinden ze.

• Kees Boutkan en Herma Colly in hun werkplaats aan de Kapelstraat

Maar dat geldt in hun filosofie ook voor een verkleurde gepolitoerde waslaag. „Ik vind zo'n verkleuring op mahoniehout ontzettend mooi. Als het roodbruin overgaat in een groene glans”, zegt zij. „Dan zie je dat het leeft. Net zoals het hout zelf. Dat blijft leven en daar moet je respect voor hebben”. Maar als iemand gepolitoerde was op zijn antieke tafel wil, vragen ze toch maar waar die voor wordt gebruikt. Om er mee te pronken? Prima.

„Maar als die als eettafel wordt gebruikt raden we dat echt af. Eén borreltje en je hebt een vlek”, zegt hij. „Zo iemand sturen we naar een lakspuiterij”

Lijm

Boutkan en Colly gebruiken uitsluitend lijmsorten uit vroeger dagen. Namen vallen: bottenlijm, hazenlijm, huidenlijm en vislijm. Lijmsorten die uit dierlijke materialen

nd oud'

et een splinter

16 OKT. 1999

FOTO: TON KASTERMANS

straat in Bussum. Rechts de flesjes met lijm

zijn samengesteld. Het opmerkelijke is dat ze die niet uit nostalgische motieven gebruiken. Het blijkt een gebruikelijke methode onder restauratoren.

„Het zijn lijmsorten die je met alcohol opnieuw kunt activeren. Dat wil zeggen dat ze in dat geval gemakkelijk loslaten. Zo hoeft je collega, die het meubel eventueel over vijftig jaar weer uit elkaar moet halen om te restaureren, niets te beschadigen”, zegt hij.

Door hun opleiding weten ze de ouderdom van meubels aardig in te schatten. Ze lezen dat af aan de constructies, het beslag, de lak, de dikte van het fineer en aan de houtsoorten die gebruikt zijn. Als je ploteling een stukje triplex tegenkomt, weet je dat er later aan geknutseld is”, zegt hij.

„Maar dan gaat het om echte oude meubelen. Je hebt zittingen van Thonet-stoelen die in triplex werden uitgevoerd. Dan heb je het over het eind

van de negentiende eeuw. En Rietveld gebruikte het ook”, zegt Colly. „Pas geleden kwam er iemand langs met een lijst die van schildpaddenleer te zijn gemaakt. Of we die wilden herstellen. Bleek het plastic te zijn. „Op zo'n moment kun je natuurlijk denken dat plastic ook al zijn geschiedenis heeft”, zegt hij.

Ikea

Met de naam Thonet sluipt het hedendaagse meubel ons gesprek binnen. Zij laat een catalogus zien, met alle iepenhouten onderdelen van de Thonet-stoelen. „Het waren toen lichte, goedkope massaproducten. Je kon krijgen wat je wilde. Je zette ze thuis in elkaar. Ze baldert in een catalogus. „Het was zowat de eerste Ikea”, zegt ze. Misschien zijn de hedendaagse Ikea-meubelen in de toekomst ook wel te restaureren?. „Daar zijn ze niet op gemaakt”, zegt hij.

Ze geven toe dat restaureren een dure aangelegenheid is. Omdat het handwerk is en omdat het veel geduld vraagt. „Maar je verhoogt dan ook de waarde van je antieke meubels”, zegt hij. „Maar wat is waarde? Je hebt wel eens mensen die voor het programma Kunst en Kitsch met een in hun ogen heel kostbaar object aankomen. En die dan, als het niets waard blijkt te zijn, zeggen 'dan gooien we het maar weg'. Zoiets begrijp ik nou niet. Ze hebben het toch ooit gekocht omdat ze het mooi vonden en dachten dat het veel waard was? Ze hebben het toch al die tijd gekoesterd? Emotionele waarde is ook kostbaar”, meent Boutkan. Op dat moment klinkt achter onze rug een koekoeksklok. Een kanariegele koekoek piept uit een gifgroen triplexkooitje. Van Ikea, geven ze toe. Toch een beetje ongemakkelijk.